

SZERKESZTŐSÉG
BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE UTCZA 11.
Telefon száma 788.

EGYETÉRTÉS

Dr. PAP ZOLTÁN
szerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY
esépródomi főmunkatársa.

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11.
Telefon száma 788.

Mai számunk főbb közleményei:
Vészcikk: Kukoriczázás. Irta: Pap Zoltán.

Kukoriczázás.

Mi voltunk azok, a kik több cik-
kelyünkben bizonyítottuk, ellentétben
a magyar parlamentben, nemkülönben
a sajtóban többszörösen, majd-
nem állandóan hangoztatott ama köz-
felfogással, hogy a miniszteri, helye-
sebben a mondva: a miniszterelnöki
kinevezés a királynak korlátlan joga
volna, helytelen államjogi felfogás,
mert eme felségjog korlátolt. Korlá-
tolja az alkotmány a maga szer-
vényében, korlátolja a parlamentariz-
mus lényege, mely többségi kialakulá-
sában maga dönti el, hogy a pártok
közül melyik szolgálta a kormány
személyzetét, míg ellenben a termé-
szetszerűleg adott párt azt határozza
meg, hogy ki legyen, mint az angol
államjogi írók magukat kifejezni szok-
ták, „az első miniszter?”

Hogy hamis az a felfogás, hogy a
király azt nevezi ki a kormány elnö-
két, a kinek kinevezni látja jónak:
maga a felelősség válság igazolja;
mert ha igaz volna, hogy a király
felségje szerint nevezhet ki kormány-
elnököt, akkor bizonyára még Tiszára
sem került volna a sor, hanem állandó
bologdítana bennünket Khuen-
Héderváry Károly gróf.

Az Egyetértés tárczája

Elvesztett a Vera.

Az Egyetértés eredeti tárczája.
Irta: Szentimrei Márta.
Roskadozó pusztai iskolám tényé-
ri ablakán a télen nem láttam ki az ágas-
bogas jégvirágoktól. Későn ébredt nap-
sugarak, mik egyszeriben rózsaszínre
festették az egész tanyát körül a szep-
kőzött havat, bágyadtan esőkölték
őket. Hasztalan fűrészt
Ugy sem olvadtak el...

vatottabb? Mert ugy-e bizony akad-
hatnak a többséget alkotó pártban
férfiak, kik összekötötték, multjuk
és tekintélyüknél fogva mint tagok
sulylyal bírnak a pártkeretben; de
egyéniségük nem bírja azt a tartal-
mat, mely osztatlan bizalmat bizo-
síthatna magának. Már most ha ilyet
nevezne ki a király miniszterelnökül:
könnyen megeshetnék, hogy a párt
szétzillics, a többség kisebbséggé ol-
vad, melynek következménye új vál-
ság lenne, amit előre komolyan nem
óhajt sem nemzet, sem király, csak
a leselkedők.

Mihogy tehát ezek után, mivel a
parlament dönti el, hogy melyik párt
szolgálta a kormányt, viszont
maga ez a párt jelöli meg azt
a férfit, a ki legalkalmasabb
a kormány élére állani: meg-
czáfolyhatlan igazság, hogy alkot-
mányos országban maga a nemzet
kormányoz. Így jutunk a királyi ha-
tálm vizsgálatához ahhoz a tiszta
alkotmányjogi meghatározáshoz, hogy
a király pedig uralkodik, a mi két
egymástól lényegesen eltérő fogalom.

Azt mondja erre Stuart Mill:
„A brit alkotmány gyakorlata szerint
a dolgok menete a lehető legjobb ren-
dében van. A parlament nem nevez ki
egy minisztert sem, hanem a korona
nevezi ki a kormány fejét, összhang-
zólag a parlamentben nyilatkoz-
tatott óhajásokkal és hajlamok-
kal...”

A magyar parlamentben nyilatkoz-
tatott óhajások és hajlamok tükré
az a felirat, a mely immár I. Ferencz
József asztalán fekszik s a melynek
első következménye az a királyi
tény, hogy az Ausztriával közös kor-
mányunk egyik tagja, Burián István
báró azzal az üzenettel jön a Nem-
zethez, hogy a király meghajlik az
alkotmány előtt és hogy hajlandó
a feliratot hozzá küldő pártból a kor-
mányt kinevezni, mint a hogy azt a
felirat a királyi felségstől kéri is.

Eddig tehát nemcsak a Stuart

Mill brit alkotmányában, de a ma-
gyar alkotmányban is »legjobb ren-
den« volna a dolog s báró Burián-
nak fehér mezben való megjelenése
olyan érzéseket képes fakasztani a
legkomolyabb politikusok lelkében is,
mely érzések a magyar alkotmányos-
ság pirkadó hajnalának üdvözlésére
sietnek.

Ne siessünk!
Báró Burián Istvánt azt a királyi
üzenetet is hozza, hogy a magyar
képviselőháznak hozzá juttatott fel-
iratában azonban nem — program.
Mielőtt tehát végleg határozná a
király: férfiut kér, a ki a program
részletes tartalmát elébe terjesztené.
Miért? Bizonyára nem azért, hogy
kiváncsiság gyötörné az utána, a miket
már unós-untalan megtudott Kossuth-
lól kezdve Szógyény-Marich Lászlóig:
hanem azért, hogy előzetes kritikát
gyakoroljon a felett, hogy vajjon a
parlamenti többségi pártnak immár
számtalanszor elébe terjesztendő
programja alkalmas-e a Gesamt-Mon-
archie szempontjából arra, hogy en-
nek alapján magyar kormány alakít-
tassék? Jobban mondva, hogy ki-
mondja azt a már 400 esztendő óta
ismert döntést: e program al-
apján magyar kormány meg nem ala-
kulhat.

Farka is van a Burián által kerest-
sett állatnak: nemcsak a részletes
programot ismerik Bécsben, de a
többségi párt alkalmas miniszterel-
nökeinek neveit is tudják: Kossuth
Ferencz, gróf Andrássy Gyula, gróf
Apponyi Albert.

Mit akar tehát Burián?
Azt, amit Tisza István akart kicsi-
karni a felirattól: részletes program-
ot, mely ismeretes és királyi dön-
tést, mely szintén ismeretes.

És beburjánozni akarja Burián báró
a szépen fejlődő magyar buzát: a
koalíció egységét, tömörségét, haj-
hatatlanságát megdönteni. Mert vagy
azt a programot adja a koalíció,
amit már adott; vagy erre a

válasz: nem és soha nem; vagy új
programot ad: és akkor nincs már
több koalíció.

Minket ugyan nem kérdezt meg
báró Burián ur, de a sok üzenethez
csatlózza hozzá a mi üzenetünket is,
tessek Bécsbe vinni:
Ne akarja becsapni egyik se a
másikat; ne huzza orránál fogva
egyik se a másikat. Adassék meg a
királynak, ami a királyé, adassék meg
a nemzetnek, ami a nemzeté. A
király ne kormányozzon, hanem csak
uralkodjék. A király ne gyakorolja a
törvényesítés jogát is és a törvény-
engedélyezés jogát is, mert a
program részletes bírálata újra
csak törvény-engedélyezés, mely nem
egyéb, mint törvényalkotás, a parla-
ment kizárólagos jogának elkönfiská-
lása. A mi programunk a tisz-
teesség és becsületesség fogalmának
összetétele és egy szóból áll: alkot-
mány.

Pap Zoltán.

Budapest, május 18.

A véletlen. Akármennyire is bálványozza
valaki a lényegét: meg kell hogy akadjon
a szeme a véletlen különöségekre azon
összefutásán, a mely ennek a szegény
báró Burián Istvánnak a misszióját körül-
veszi. De képzélek csak el! Napok óta
hirdetik, hogy jön, jön a homo régisus.
Száz penna száz árkus papírost arról ír
tele; a hol csak magyar lakik, ezt adják
szájról-szájra. Végre itt van. Három szek-
retárius a nyomában. A félhivatalos dobok
perengnek, a hivatalos kürtök recsegnek.
Deputáció, fehérruhás szűzek nincsenek?
Magyar indolencia; nem baj! A király
embere munkához lát. Kossuth Ferencz?
Nincs itt. (Egy vértanu szobrának leleplez-
sére ment, a mikor a homo régisus akar
vele beszélni! Justh Gyula? Nincs itt. An-
drássy Gyula? Az sincs itt. Zichy Aladár?
Egy hétig baba sem jön. Apponyi
Albert? No, az itt van. Hanem, a mikor rá
akarja nyitni az ajtót, már Apponyi sincs
itt. Elutazott. — Jól tudjuk, hogy mindez
a véletlen játéka és holnap, holnapután
Burián ur kiöntheti szívét azok előtt, a kik
előtt akarja. Hanem azért mégis elnézzük
a véletlennek e játékát. Vajjon néhány esz-
tendővel ezelőtt merészkedett volna ilyes-

mire vetemedni a véletlen? Ha csak egy
évvél ezelőtt is megérkezik a király meg-
bizottja és keresi Ipsilon urat, mert Ipsilon
ur véleményére kíváncsi habsburgi Ferencz
József: — elképzelhető-e, hogy erre ilyen
választ kap: Pardon, Ipsilon ur elutazott
egy vértanu szobrának a leleplezésére. —
Hát a képviselőház elnöke? — Pardon, az
is ott van!

A válság.

Báró Burián, aki tegnap este ér-
kezett meg Budapestre, ma még
nem kezdte meg a tulajdonképpeni
tanácskozásokat az ellenzéki vezér-
férfiakkal. Kossuth Ferencz ugyanis
ma Zomborban volt a Schweidel-ün-
nepben és báró Burián be akarta
várni a függetlenségi és 48-as párt
elnökének visszaérkezését. A közös
pénzügyminiszter csak arra szorít-
kozott, hogy elhajtasson a vezérbi-
zottság valamennyi tagjának a laká-
sára és leadja a névjegyet. Látoga-
lást csupán báró Bánffy Szed-
erényinél és Darányi Ignácznál tett,
akkor hosszabb ideig beszélgetett.
A két politikus azonban természet-
esen diszkrét módon hallgat arról,
hogy miről folyt szó.

Az ellenzéki körökben ma is az a
felfogás uralkodik, hogy az a misszió,
melyre a király küldöttje vállalkoz-
zott, nem fog kézzelfogható ered-
ményt nyújtani.

A leglényesebb kérdésekben —
ez meglehetősen bizonyossággal állapít-
ható meg — a király változatlanul
megmaradt a maga merev álláspont-
ján. Így hát kibontakozásról beszélni
se lehet, mert a koalíció épp olyan
mereven ragaszkodik a saját követel-
éseire.

A koalíció egyik előkelő tagjától
hallottuk ma ezt a nyilatkozatot:
— Kétségtelenül helyes az Egyet-
értés-nek az a fejtegetése, hogy Bu-
rián budapesti látogatásával csak
huzni-halasztani akarják megint a
dolgokat. Ideküldték a közös pénz-
ügyminisztert, hogy mi azt higgyük:
tényleg keresik a megoldást. Pedig
dehogy is keresik! Csak időt akarnak
nyerni megint. Időt, hogy Ausztriában
letárgyalhassák a gazdasági ügyeket
és aztán sarokba szorítsanak bennün-
ket, magyarokat. Hát a koalíció ve-
zérei most udvariasan végighalgtják
Burián bárót, de azzal tisztában va-

azért gyűttem: ha maga csakugyan tud
olyan irást, amit beletesznek a zúzsába,
amiből ország-világ kiolvashatja az én ten-
ger bánatomat, és hogy a Verkát visszaké-
vonom, Jézus áldja meg, segítsen rajtam!
Nem sajnálók a fáradságért tavaszal egy
kötő-alja csirkét! (A kötőt is csak akkor
kérem vissza, mikor má elveri magató a
csirkét.)

— Ugyan már no! Szép szóért is telje-
sitem a kívánságát. Hanem, hát még most
se tudom, voltaképpen mi is a baja?

— Igaz a! Hát tevezik tenni! Az elején
kezdem. Verka az én legidősebb jányom.
Tizenötéztendőes lesz, mikor a buza töve
megszakad. Nagy nyövésű — az apja faj-
tájára ütött. Szóke haia két vastag fonás-
ban veri a hátát. Maskép is nagyon szemre-
való jány. Tudja is magát kelmestetni,
akár valami ur-kissasszony — pedig az apja
csak szegény zsellér az uraság czukorrepé-
jében... A fiatal nagyságosasszony is meg-
dicsérte a nyáron, mikor legyűlt a mosó-
konyhába. Tevezik tenni... bejáratos
vagyok a kastélyba, s hogy mostam, özönnya
tájt Verka utánam hozta a „legkisebbet”

— szonpyi. Oszk mondja a nagyságos
asszony:
— De takaros lánycsaj van magának
Gubáné! Milyen jól áll a kislány a ke-
zében! No — helyes kis posztra lenne
belőle!

— Azidőtől fogvást mindig motoszkált
a szava a fejembe. Nyáron nem adhattam
szolgálynit, mert a répa-ültetéshez sok kéz
kell, még az apróbb gyerekeket is kisé-
del az iskolából olyankor. Hanem telen
nincs szorgos munka a mi tanyánkon. A ház
is kicsi, ha mind összeszorzunk benne.
Hát azt forgattam az elmémbe, hogy télire
elállítom Verkát valami fáin ur házhoz. Ta-
lán a mi uraságunk is megfoganná.

Mert a mi uraságunk telen Pesten lakik,
oszt Szuróm Panni komámasszony oda
hordja fel minden csütörtökön Szentivány-
ról a vaját. Tudja is a komámasszony ször-
nyen a járást Pesten. Hát mondja nekem:
Csak készítse el kend a batyuját, a jányit!

meg bizza rám. Ha meg nem foganná az
az uraság, majd elállítom én azért vala-
hová.

— De — mondom én este az emberem-
nek — má én csak nem bízom a jányomat
másra. Má csak magam próbálok szerencsét
véle. Legalább én is meglátom egyszer azt
a tenger nagy várost.

— No, — mondja az ember. Ha olyan
nagyon veszködsz, ho más keze-lába legyen
a Verka, há csak szedelőzködjétek! De azt
mondom asszony: ugy állítsd el, hogy ta-
vaszra visszajöjjön!

Kimostam a Verka minden ruháját, olyan
szépen, mint a viráglevél. Szuróm Panni
felírta az uraság lakását egy darab papírra.
Igy szóval is tudtam, hogy Damjanich-utca
17. sz. Oszk csütörtökön, hajnalban fel is
szálltunk a vonatba. Mivel azonban akkor
mindenfélől sok hetivásáros nép mien
Szonokba, hát le se tudunk ülnyi, annyian
vótunk! Csak lobogtattam ki az ablakon
a jegyem minden állomásnál, oszt kiabáltam
a vasutas uraknak: kérek a jegyemért!
Csak kinevettek. Könnyű a szegény embert
kinevetni! Egyszer csak gorombán rámszólt
a konduktor ur:

Ha minden áron helyet akar kend, men-
jen a tetemelő! Ott van hely elég!

Verkának ugy is nagyon csendes vót a
kedve, most meg egyszerre víva fakadt:
— Ed's jányám! Jobb lett róla otthon
marannyi... Vidra Bangyi is mondta.
— Mi lett? Hé! Mondok.
— Szorit a pruzsim. Oszk ez a batyu is
nagyon nehéz. Nem birom, ha messzire
kell vinnyi.
— Ne félj semmit. Megtanított a komám-
asszony mindenre. Ha leszállunk a vonatról,
a kijáratnál várakozik sok piros sipkás
ember.

Azok közül akármék ehozza a batyudat
aká meddig.
...Hogy megérkezünk, leszálltunk, szé-
dült a jány feje szörnyen, mivel most ilt
első ízben vonaton. Elvettem tőle a batyut,
Oszk a mint elértünk a tenger nép közt a

kijáratához, megszólítottam a legelső piros
sipkás embert, a kinek megláttam. Olyan idő-
forma ábrázata volt.

— Bátya! Ehozhatja-e kend ezt a batyut
a Damjanich-utczába?

— El — monda — akar a lánchidig.
Menünk oszt, kéri a piros sipkás:
— Kihez tetszik menni, asszonyság, a
Damjanich-utczába?

— Kihez-e? Hát az uraságunkhoz!

— Ki a maguk urasága?

— Hogy ki? Ne tréfáljék kend, nagyon
keveset tudna kend, ha azt se tenná, ki a
szent-ivonyiak urasága!

— Láttam, hogy a szeme végig-végig jár
a jányomon, oszt egyszer csak meg is csip-
te az állát:
— Minek megy te gyönyörűséges virá-
gszál az uraságához?

Verka arébb rántotta magát, oszt dur-
czásan felelt:
— Mi köze a bakának a mákhoz?
De az csak firtatta tovább.
— Csak nem szolgálni viszi asszony-
ság?

gyunk mindannyian, hogy eredményt nem várhatunk budapesti látogatásától.

Ugyanez a politikus szövege Bányffy állítólagos bécsi utazásáról és azt mondta:

Egyszerűen nem hiszem, hogy Bányffy intrikáljon és a koalíció ellenére akarjon valamit csinálni, valamit elérni. Bányffy végre is okos ember és nagyon jól tudja, hogy tizenharmadmagával nem megy semmire se és a koalícióra neki épp oly szüksége van, mint bárki másnak, a ki kabinetet akar alakítani.

Még megjegyezte az a vezérpolitikus: — Azt hiszem, Bécsben forralnak valamit, amit júliusban, augusztusban, arafás idején akarnak megvalósítani, amikor a gazdasági munka köti le az ország figyelmét. Hogy mit terveznek, nem tudom. De mi részen leszünk!

Ezzel a kiváló politikussal együtt egy csöpp optimizmussal se vélekednek ellenzéki részen a közeli jövőről, aminthogy optimizmusra nincsen is ok.

Burián pár nap múlva vissza fog utazni Bécsbe, de a helyzet bizonytalansága, azt hiszük, semmivel se változik.

Burián látogatásai.

Báró Burián elsősorban Kossuth Ferenczel, mint az ellenzék vezérével óhajtot tárgyalásba bocsátkozni, mivel azonban Kossuth Zomborból csak holnap érkezik meg Budapestre, a homo regius holnapra kéri a vele való találkozást. Kossuth előtt fejt ki Burián egész terjedelmében a király álláspontját, ott adja elő megbízásának részleteit. Kossuth Ferencz a vezérek meggyőződése szerint legkésőbb szombatra összehívja a vezérbizottság tanácskozársra s eljéje terjeszti Burián javaslatait.

A közös pénzügyminiszter ma reggel összehívta a vezérbizottság tagjainak névsorát és lakását s tízedik órákor elhajatott a Hungária-szállóbeli lakásáról.

Rövid időt apósánál, báró Fejérvári Gézával töltött, onnan aztán Kossuth lakására ment s leadta névjegyet. Névjegyet adott le azután gróf Zichy Aladárnál, a ki különben szintén nincsen jelen Budapestben, gróf Batthyány Tivadarnál, Polányi Gézával és délfelé Budára hajatott báró Bányffy Dezsühöz, akinek hosszabb ideig maradt. Hosszabb látogatást tett Darányi Ignácznál és Szederkényi Nándornál is.

A közös pénzügyminiszter ezután a Hungáriába ment vissza, ahol átöltözködött s apósához, báró Fejérvári Géza volt honvédelmi miniszterhez ment ebédelni.

Jaj, ne tessék kend! Ne kinözzék kend! Jaj, ne törje el a kezemet! Sok meleg ételt megfőzött, sok kenyeret megsütött és a kéz kennek! ... Annál jobban ütött. Utoljára is Vidra Bangyi, a paradés kocsis vett ki a kezibül.

Nénémasszony! Mondta ő csendesén, mikor az ember nagy dörrel-durrall becsaptak rá az ajtót. — Nénémasszony! Én nem bánám, ha minden csontom porrá törnék is, csak még egyetlen-egyszer láthatnám meg a Verkát! Akkor láttam, milyen fakó a gyerekek képe — az is majd megháborodik a Verka után!

És teszcek tenni, azóta az egész tanya engem csufol, engem piszkol, mintha én oka volnék valaminek! Hiszen ha tudtam volna, hogy így lesz, dehoggy hagytam volna el az édes magzatomat, csak egy szempillantásra is. De hunnan tudtam volna én, hogy Budapestben az embereknek számjuk van, mégis olyan könnyen elvesznek? Hisz vitt ételt a Verka apja után má hét esztendő korába, erdőbe, herésbe, kukoricafölde, mégse vezetett el. Azt mondják Pesten annyi okos ember van, mégse tudják visszahozni.

Azért hát hirdesse ki ténasszony galambom, hadd tuggya meg ország-világ, hogy én a Verkát visszahoznám, még ha valaki örökre fogta volna fel is. Nem bánom, ha csak a rajtaválót hozza is haza, csak meggyűjün, legalább répakapalásig. És hogy azt izeni Vidra Bangyi a piros-sipkásnak: vigyázzon magára! Mert ha valamikor, valahol öire kaphatja, apróra törí a csontját!

Ime, hirdetem a Guba Mihályné kívánságát! Ha találkozott valaki a sugár, kenderhajú Verkával, a Vidra Bangyi szeretőjével, aki tizenötésztendő volt, mikor a buza töve megszakad s akit levélhulláskor egy piros sipkás hordár „jó helyre” állított — és nem hozott többé vissza: szépen kérem, írja meg a százbereki pusztára — de legkésőbb répakapalásig.

Burián látogatása után egy hírlapíró fölkereste báró Bányffy Dezsőt.

Nagyon sajnalom — mondotta Bányffy — hogy semmit sem mondhatok önnek a köztem és báró Burián között lefolyt beszélgetéséről, mert ez részben az úgy természeténél fogva lehetetlenség, de nem is szokásom, hogy az ilyen természetű beszélgetéseket elmondjam lapok számára. A dolgok még nincsenek abban a stádiumban, hogy azokat a nyilvánosság elé lehetne tárni, s nem akarom, hogy egyes szavaimból levont következtetésekből megint limonádé legyen.

Burián délután megfordult a Nemzeti Kaszinóban. Onnan a szállására ment és hosszabb ideig tartózkodott ott.

Este újbol meglátogatta apósát, báró Fejérvári Gézát, majd vaesora után ismét elment a Nemzeti Kaszinóba, ahol többek közt Darányi Ignácczal beszélgetett.

Itt kapott hírt Burián arról, hogy Kossuth Ferencz és a többi politikus, aki ma Zomborban volt a Schweidel-ünnepen, csak holnap déli 1 órákor érkezik vissza Budapestre, aminek következtében Burián csak holnap délután találkozhat Kossuthal.

A délutáni órákban — mint mondják — báró Bányffy Dezső látogatta meg Buriánt a Hungária-fogadóban. A politikai köröknek az az impressziójuk, hogy Burián voltaképen Bányffy számára akarja előkészíteni a útját.

Annak is híre jár, hogy Burián holnap közölni fogja Kossuth Ferenczel, hogy a király újabb kihallgatáson kívánja fogadni a függetlenségi és 48-as párt vezéréit. Kossuth Ferenczen kívül állítólag Széll Kálmán és Bányffy is kapnak meghívást audienciára.

A Budapesti Tudósító jelenti: Báró Burián, amint már jelentettük, a mai napot arra használta fel, hogy a szövetség ellenzék vezérbizottságának tagjainál látogatókat tegyen, de nem találta mindnyájukat otthon és csak báró Bányffy Dezsővel, Darányi Ignácczal és Szederkényi Nándornal tárgyalt, természetesen a helyzetről. Missziójának lényegéről báró Burián csak a szövetség vezérének, Kossuth Ferencznek fog közléseket tenni; a missziójáról eddig ismeretessé vált részletek hitelességre nem tarthatnak igényt.

Szederkényi Nándornál, akit délutáni 5 órákor látogatott meg, Burián nagy vonásokban ismertette missziójának célját.

Nyilatkozatának lényege ez:

Ő nem királyi megbízott, uly értelemben, hogy részletes tárgyalásokat folytasson az ellenzék bármely tagjával, hanem a király általa üzenetet küld a koalíciónak, amely üzenet abban áll, hogy a fejedelem hajlandó a koalícióból kormányt kivezezni.

Mint hogy azonban a felirat nem program, tartalmat kér a király a programnak és annak a férfinnak a megnevezését, a kivel a tárgyalásokat megkezdheti a király.

Tisza István visszaérkezése.

Gróf Tisza István miniszterelnök, mint a hogy előre jeleztük, ma reggelre visszaérkezett Budapestre.

Egy estilep szerint, politikai körökben megbízható hír alapján beszélnek arról, hogy gróf Tisza István nem Geszten, hanem Bécsben időzött két napig. Ez a titkolózás és ravaszkodás némi felléniest kellett. Szabadelpárti körökben kétségbevonják a hír valóságát. A mi értesülésünk az, hogy Tisza tényleg Geszten volt. Ellenben úgy tudjuk, hogy még e héten ismét felmegy Bécsbe.

Minisztertanács.

Ma délután 5 órákor minisztertanács volt, melyen a kabinetnek valamennyi, Budapestben időző tagja részt vett.

A felhívások jelentések szerint a minisztertanács folyó ügyekkel foglalkozott.

Apponyi elutazott.

Gróf Apponyi Albert, aki nejjével a Hungária-fogadóban lakott, már régebben terbe vette, hogy a Ház szünete alatt elutazik a fővárosból. Báró Burián erről, utglátszik, nem tudott, mert reggel korainak tartotta Apponyinál a látogatást és délben, a gróf már elutazott békesmegyei birtokára.

Gróf Apponyi Albert elutazása előtt egy újságírónak ezeket mondotta:

— Báró Burián budapesti útja mindenkit meglepett. Közülünk, a vezérbizottság tagjai közül senki sem tudott róla. Nemcsak Kossuth, Justh és Barabás nincsenek Budapestben, hanem gróf Zichy Aladár sincs itt. Én magam semmi okát sem látom annak, hogy előbbi termetet megváltoztassam. Három-négy napig szándékozom alföldi birtokaimon időzni és hétfőn jövök vissza a képviselőház ülésére. Egyébként báró Burián okvetlenül beszél Kossuth Ferenczcel s akkor teljesen mindegy, itt vagyok-e, vagy sem. Mert a mit Kossuth Ferencznek mond, akár nekem mondja.

Apponyinak az elutazása eléggé jellemzi, hogy Burián budapesti látogatásának mennyire nem tulajdonítanak az ellenzéki vezérek nagyobb jelentőséget. Békéscsabáról távirják: Gróf Apponyi Albert ma délután ideérkezett s meglátogatta jogtanácsosát, Haan Bélát.

Bécsi hangok.

Bécsből táviratozzák: Nagy feszültséggel várják itt a magyar bepolitikai helyzetnek az újabb fejleményeit, amelyek Budapestben a legközelebbi napokban fognak kibontakozni. Hogy miiben áll báró Burián közös pénzügyminiszternek a missziója, azt egyelőre homály borítja, de bizonyosnak tartják, hogy báró Burián közölni fogja a koalíció vezérével, hogy milyen alappontra hajlandó a korona az ügyek viteleit egy koalíciós kabinetre bízni. Itt azt hiszik, hogy báró Burián nem indult utnak üres kezekkel, mert különben missziója már eieve kihatástalan lett volna, de egyidejűleg azt is biztosra veszik, hogy a korona a magyar vezényleti nyelvet nem fogja megadni. Hogy milyen módon fogják ezt a kérdést kiakasztani vagy legalább is elhalasztani, ettől függ a válság megoldása.

A Fremdenblatt ma esti számában a következőket jelenti Budapestről: Burián közös pénzügyminiszter tevékenységét már ma megkezdte. Arra, hogy a válságot hamarosan megoldják, kevés kiütás van. A lapok pártkülönbség nélkül úgy vélekednek, hogy döntő lépést ez idő szerint nem lehet válni. A vezérő politikuskok közül csak kevesen időznek a fővárosban, nevezetesen Kossuth Ferencz és Justh csak holnap érkeznek meg Budapestre. Burián ma csak Apponyival, Darányival, Wlassicsal, Bányffival és Zichy Aladárral tárgyalt.

Tüntető gyűlések.

Udvarhely vármegye ellenzéki körében Ugron Zoltán indítványára megállapodás jött létre, hogy a pünkösödöt követő kedden a központi ellenzéki pártok küldötteinek bevonásával tüntető gyűlést tartassék.

E gyűlés határozataiban kitüntendő volna, hogy a válság elhuzódása a nép legszegényebb rétegeiben a lehető legrosszabb benyomást kellet. Különösen ezúttal tekintik megrovászt mindazoknak az elemeknek, kik látót adnak az udvar körök abbéli nézetének, hogy békes viszonyok létrehozhatók a hadsereg-, külügy-, stb.-ben, a a paritásnak nyelv és jog tekintetében való teljes végrehajtása nélkül.

További megbeszélés tárgyát képeznek azok a rendszabályok, melyekkel élne az ország népe, ha valami — a teljes alkotmányosságának meg nem felelő — megoldást oktrojálnának az országra.

Marosvásárhely város a legutóbbi közgyűlésén tárgyalta Heves vármegye ismeretes átiratát. Előterjesztették a tanács javaslatát, mely hasonló szellemű feliratot indítványoz intézni a Házhoz. Erre dr. Fenyvesi tartott hazafias, magas közbizleti beszédet, melynek során indítványozta, hogy fejezze ki a város a feliratban azt, hogy a 67-es alapot, mely a mostani válságok előidézte és az alkotmányt nem biztosítja kellőleg: nem helyesli és elveti. Ezzel egyidejűleg követeli az önálló vámtariffát és az önálló magyar hadsereget. Ezt Barnád polgármester hozzájárulása után a közgyűlés elfogadta.

Temesvárról táviratozzák: Temes megye törvényhatósága ma tárgyalta a hevesi átiratot A választmány az átirat egyszerű tudomásvételét indítványozta. Szívák Imre az indítvány módosítását kívánja azon irányban, hogy a megye a jelenlegi áldatlan helyzet megoldását kívánja mielőbb szigorúan alkotmányos alapon, azzal a kijelentéssel, hogy csak szigorúan parlamentáris alapon álló kormányt fog támogatni. Báró Satojanovits György a hevesi átirat támogatását indítványozza. A közgyűlés az állandó választmány iavaslatát fogadta el Szívák módosításával.

A függetlenségi pártból.

A függetlenségi pártkörben este meglehetősen számmal gyűlekeztek a párt tagjai. Általában kifejezésre jutott az a hangulat, hogy Burián küldetésének nem lesz eredménye. De hangoztatták azt is, hogy a kísérletezés után komolyan hozzá kell fogni a nemzet felvilágosításához. E tekintetben sokat beszéltek Udvarhely vármegye ellenzéki körének akciójáról, mely hivata van az udvari körökkel szemben is demonstrálni, hogy a nemzet ragaszkodik jogaihoz.

Kossuth Ferencz csak holnap déli 1 órákor érkezik vissza a gyorsvonattal a fővárosba és nyomban értesíteni fogja megkezdéséről Buriánt, ki minden valószínűség szerint még holnap délután föl fogja keressni a függetlenségi párt vezérét, hogy küldetésre ezjárt vele közölje és a válság megoldására nézve vele tanácskozzék. Gróf Andrássy Gyula Budapestre való érkezése még bizonytalan. Báró Burián budapesti időzésének tartama azon tanácskozáskor eredményességétől függ, melyeket a koalíció és a disszidensek vezérfeleival folytatni fog.

Két indítvány.

A képviselőház tudvalevőleg ülést tart hétfőn, a melyen, hír szerint, csak szerdára tűz ki a Ház napirendét.

Ezen az ülésen Kossuth Ferencz és Holló Lajos külön-külön indítványt tesznek a gazdasági kérdések dolgában. Az indítványokat esztendőnkön okolkják meg.

Budapest, május 18.

A Ház bizottságából. A mentelmi bizottság e hó 20-án, szombaton délelőtt 10 órákor ülést tart, melyen azon tizenkét képviselő mentelmi ügyét tárgyalják, kik a Ház legutóbbi ülésén a december 13-iki eseményekből kifolyó rendőri zaklatásokból jelentették be mentelmi joguk megsértését.

A VIII. bíráló bizottság e hó 20-án délelőtt 9 órákor,

a kérvényi bizottság e hó 20-án délután 4 órákor ülést tart.

A háboru.

Hogy valjon Rozdesztvenszki végleg elhagyta-e a honkoi kikötőt, vagy oda visszatért-e, a táviratok szövegéből határozottan meg nem állapítható. Ennél fontosabb azonban az a hír — bár a valószínűségében egyelőre kételkedünk — a mely szerint Rozdesztvenszki komolyan beteg. Állítólag a sok izgalom fáradtság és a súlyos felelősség tudata annyira kimerítették, hogy idegei megromlottak. Állítólag Rozdesztvenszki agybántalomban szenved. Ezzel a hírrel függne össze az a tudósítás, hogy Birilev, a negyedik orosz hajórajt parancsnoka cázi rendeletre sietve a kelet-ázsiai vizekre indul.

Mai távirataink különben a következők:

A balti flotta.

London, máj. 18.

Rozdesztvenszki flottájáról vasárnap óta semmi hír sem érkezett. Ezen a napon egy német gőzhajó látta a flottát, amint éppen a Honkoj-öbölből kiment. Az összes orosz hajók frissen vannak megmozdolvá és impodná harezképeség hatását teszik. Csupán egy torpedóhajót vontattak, a többi mind teljesen jó karban volt. Az orosz zászlóshajó viszonzotta a német gőzhajó üdvözlését. Hogy azóta mi történt, azt sem Tokióban, sem Pétervárott nem tudják. Londonban és Tokióban határozottan állítják, hogy Rozdesztvenszki a múlt vasárnap óta visszatért a Honkoj-öbölbe, de ezzel szemben Pétervárott azt hiszik, hogy vasárnap véglegesen elhagyta az indokinaí partokat s azóta utban van Vladivosztk felé. Pétervárról azt jelenti, hogy a negyedik balti hajórajt egyelőre nem küldik a kelet-ázsiai vizekre. Ez csak akkor fog megtörténni, ha majd Rozdesztvenszki Tógót megverte.

Szaigon, máj. 18.

A két orosz hajóhad 8-án az indokinaí vizeken kívül találkozott. A hajók nyílt tengeren mentek és 14-én kelet irányban távoztak. Az Oroz névű kórházhoz Sanghajba akar menni, Jonquieres tengerrengy jelenti, hogy az anami partokon tett utjában kielégítő benyomásokat szerzett.

Rozdesztvenszki betegsége.

Páris, máj. 18.

Az Echo de Paris-nak jelenti Pétervárról, hogy Rozdesztvenszki táviratban tudatta a tengerészeti hivattal, hogy nagybeteg s nem képes tovább a flotta dolgaiat intézni. Az orvosok véleménye szerint Rozdesztvenszki nagyon előrehaladt agylgyulladásban szenved. Az ő visszahívása óriási csapás volna az oroszokra nézve, akik minden reményüket beléje helyezték.

Azaz megparancsolta Birilev tengernagynak, hogy haladéktalanul utazzék Vladivosztkba s vegye át a főparancsnokságot, mielőlt a flotta odaérkezik. Rozdesztvenszki alig fogja a flottát Vladivosztkig elvezetni és valószínűbb, hogy Nebogatov már most át fogja venni az egyesült flottának ideiglenes parancsnokságát. Nebogatovnak az a szándéka, hogy június elején harez nélkül jusson el Vladivosztkba.

Pétervár, máj. 18.

A tengerészeti minisztériumban kijelentik, hogy Rozdesztvenszki megbetegedéséről semmi sem tudnak. Rozdesztvenszki legutóbbi távirata a múlt héten érkezett és ebben szó sincs megbetegedéséről.

A japán hajóhid.

London, máj. 18.

Ámoiból táviratozzák: Itt azt hiszik, hogy a japán flottának egy része, a mely Formozától délre czirkál, éjnek idején Ámoiból távirati parancsokat kap s hogy ennek a hajórajtnak az a rendeltetése, hogy az orosz flottát Formozától délre megtámadja.

London, máj. 18.

A francia és orosz nagykövetelel ma a külügyminiszter fogadta. Mind a két nagykövet majdnem egy időben jelent meg a külügyi hivatalban.

Az orosz haderő elhelyezése.

London, máj. 18.

A mandzsországi orosz csapatok, a melyeknek az a rendeltetésük, hogy a japánok előrenyomulását fölirtóztassák, Tokióból érkezett magántáviratok szerint követbezőképpenn vannak föllálítva: Az orosz front ez idő szerint a vasut mindkét oldalán, Kajantól harminczöt mérföldnyire északra áll és harmincz mérföld területen terjeszkedik szét. Az oroszok ezenkívül megerősítik Foszilit, a mely kitűnő természetes védelmi állásokat nyújt és sokkal magasabb területen fekszik, mint Tielin. De más pontokon is erősségeket építenek, a melyek egy része már el is készült. Az oroszok a mukdeni eszté dia összesen hatvan ezer új katonát kaptak s ezek egyharmada csak nemrég érkezett a harezterre.

Pestis az orosz hadseregben?

London, máj. 18.

A Daily Telegraph-nak jelenti Tokióból: A gümös pestis borzasztó mértékben pusztít az orosz katonák között, a kik közül naponkint átlag háromszázan pusztulnak el ebben a betegségben. A pestis teljesen megsemmisítéssel fenyegeti az orosz hadsereget, a melynek közegészségi viszonyai kétségbeesetők. Nincsenek sem orvosok, sem betegápolók és a tábori kórházak nagyon kezdetlegesen vannak berendezve.

Az első vértanu-szobor.

Schweidel szobrának leleplezése.

Schweidel József 48-as tábornoknak, az aradi vértanuk egyikének szobrát ma leplezték le Zomborban. A gyönyörű verőfényes időben megtartott ünnep, amelyyle Zombor városa róta le halálját nagynevű fia iránt, országos ünneppé lett, amelyen az országgyűlés, a törvényhatóságok és irodalmi, kulturális intézetek is képviseltették magukat. A zombori szoborleleplezésnek mai mostoha politikai viszonyaink között országos jelentősége van. A nemzet egyik szent hőseinek ünnepe, a diadalmas időkre való visszaemlékezés ott álljon a nemzet előtt ezekben a nehéz órákban is, amikor újra ki kell küzdenie szabadságát. A zombori szobor elsőnek örökíti meg az aradi vértanuk egyik nagy alakját s most már minél előbb sorjában jönnie kell a többinek is.

Részletes tudósításunk a zombori ünnepéről a következők:

Az ünnep megkezdése.

Zombor város díszes ünnepi színt öltött a mai napra. A magánlakásokon, az egyesület és testületek épületein, valamint a város összes hivatalos épületein trikolorok lengtek, a Kossuth-utczán pedig 70 zászló jelezte a szoborhoz vezető utat. A küldöttségek vándorlása már korán reggel megkezdődött. A nagyobb küldöttségeket a pályaudvaron ünnepélyesen fogadják. Az a hatalmas tórség, amelyen a szobor áll, az ünnepség czéljaira körül van kerítve s a tórségen levő házak csaknem teljesen nemzetiszínű drapériákkal vannak bevonva. Az ünnepély a megyeháza előtt foly le. A küldöttségek zászlók alatt vonultak föl. A tórségen két hatalmas sátor áll drapériákból és zászlókból készítve, egyik a Schweidel-család számára, másik pedig Zombor város, a képviselőház és a főváros küldöttségei részére. A sátorok a város, az állam, Bécs-Bodrog vármegye és Schweidel-család czimereivel díszítettek föl. A tórség közepén áll a szobor, melyet a leleplezés előtt négy hatalmas lánzsavagú pónó körül csavart bibordrapéria takar. A szobor előtt bíborleplel letakart asztal áll.

A tulajdonképpeni ünnepély reggel 9 órákor kezdődött meg a vármegyeház dísztermében, ahol Zombor szab. kir. város nevében Latinovics Pál főispán üdvözölte a vendégeket, majd fölkerete

Pén... Kilen... fényes... tagjai, Ju... Jenő, Ké... Bakonyi... Benyovsz... Laehne, F... Lits Gyula... szobor... ezernyi t... város z... himnusz... terme reg... az emel... rok és a... java és g... Latino... beszéde... A haza... sere e... város ha... az orszá... emelt Zo... József... tábornok... A hős... kitörllé... erőben s... Ez a s... a hazasi... szobor je... szobor e... reteteb... A besz... Ezután... zónság... a himnu... Vértesi... nap jele... tudat... a feltám... Közbe... közönség... eljenzve... Jenő lét... eljenzés... el besze... Beszed... meltonak... rosban e... átadja z... a közvel... nak és... látta a... gólok fö... saival a... a katoli... pesített... mi haza... oltár... templom... tunk és... szened... poiank... mert a... ványa... kessébe... zenhárm... város... meg né... hogy ne... aki ill... dik; k... Marófi... — nap... Schweid... bat, a... helyét... Jézus o... időben... bori en... sége, k... mit id... zet fen... ragogy... tizenhá... méltatj... sóhájja... golyója... itt álta... mondva... bukás... diadal... vándal... diadal... meg az... ment i... lépés... jába. F... vért és... mindre... seg ille... zet él... Perc... gyönyör... roly, a... nepi ó... föl és... Zombo... polgár... mondo... A s... tette l... szavak... — haza... áldozt... a szo... ket ne... Kos... ruját... halt a... haza... Rá... társas... György

iket, hogy a leleplezési ünnepélyre a szobor elővonnának le. Ekkor már az iskolák és a testületek, valamint a küldöttségek sorakozva állottak a téren, ahol a zenekar hazafias dalokat játszott.

A díszgyűlés.

Kilenc órakor díszközgyűlés volt, amelyen fényes közönség jelent meg, Latinovics főispán megnyitójával. Ott voltak: A Schweidel-család tagjai, Juth Gyula képviselőházi elnök, Rákosi Jenő, Kossuth Ferencz, Barabás, Jeszenszky, Bakonyi, Papp Elek, Csányi, Koller, Kelemen, Benyovszky, Udvary, Varga, Mikies, Egy, Endrey, Laehne, Pozsgay, Mihalicovics, Piukovics képviselők, Lás Gyula honfi főispán. Az Erzsébet-tér, hogy a szobor — Mátyás szép műve — áll, sok ezernyi ünnepelő tömeg verődött össze. Az egész város zászlószőnyeg. A leleplezési ünnep a himnusz énekésével kezdődött. A székház nagyterme reggel 9 óra kelkes közönséggel telt meg; az emelvényen foglaltak helyet a városi szenátorok és a képviselők, a karzatokon a város színe-java és gyönyörű hölgytársaság.

Latinovics Pál főispán a közgyűlést ezzel a beszéddel nyitotta meg:

A hazafias és lelkes tény, amelynek ünnepelése e mai napon összejöttünk az, hogy Zombor város hazafias társadalomának kezdeményezésére az ország közönsége közadakozásból szobrot emelt Zombor város nagy szülőjéről, Schweidel Józsefnek, az 1843-49-iki szabadságharc vezér tábornokának.

A hős tábornok emléke szívünk és lelkünkbe kitörhetetlenül van bevésvé, most maradóan érzünk adjuk át az örök időnek is.

Ez a szobor nemcsak a kegyelet adója, hanem a hazaszeretet örök jelképe is. Ott fog állani a szobor jó és rossz időkben is, mindig arra fog figyelmeztetni: »Magyar! Szerecs hazadalt! Ez a szobor erősítsen meg minden magyart hazaszeretében.

A beszéddel riadó eljénzással fogadták.

A szobor felavatása.

Ezután a díszközgyűlés és a nagyszámú közönség a szobor elővont. Rögtön felhangzott a himnusz, amelyet a dalárdák énekeltek, majd Vértesi Károly szoborbizottsági elnök méltatta a nap jelentőségét. Az avató beszédet Rácz Soma tanár mondta el, folytonos tetszés közt méltatva a feláradt vértanú érdemeit.

Közben lehútt a lepel a szoborról és az egész közönség kalapját lengetve, kendőt lobogtatva, éljenzve, utongva sereglette körül. Ekkor Rákosi Jenő lépett az emelvényre és folytonos, egetverő éljenzés, percekig tartó tetszés közt mondta el beszédét:

Boldognak vallja magát, hogy ezen a napon melónak találták erről a szoborról ebben a városban ennek a közönségnek szólni. Először is átadja a Kiszfaludy-társaság és az Otthon-körnek, a közönlényen harcosainak hódolatát a szobornak és üdvözlőt a közönségnek. Londonban látta a Péter-templomot, amely a katolikus angolok földén tettek az egyházi művészet alkotásait a katolikus vallás szentjeit, de ma megint benesitette a tiszta nemzeti memoria szentjéivel. A mi hazánk és a földünkön álló templomok, hegyeknek oltárvaik és folyamainak zászlóival. Ezt a templomot nevesítjük be most mi ezérvek mellett és jelentünk nagyjával, küzdelmeink és szenvedésünk szentjeivel: Fedelmünk, hőseink poétáink, tudósaink és vertanunk szobraival. Mert a nagyságot a nemzet közösségében van, aki itt élve, ebbe beleolvad, fölemelkedik; ki vére szembe áll, vagy rajta kívül marad — elsüllyed. Mátyás király, a Zrínyiek, Petőfi — hszatlan követélők róman, horvát, szerb — magyar király, magyar hős, magyar költő volt. Schweidel is magyarságban nyerte a legnagyobbat, a martírság koszorúját, a dicsőséget, mely helyét angyalok seregében, arkkangyalok között Jézus oldalán jellel meg. Szobra előtt minden időben, századok múltán is megállanak a zombori emberek, kiknek ő lelki elődje, apja, dicsősége, ki városuk díze és büszkesége lett. O, ki mint idegen patak szakadt bele a magyar nemzet fenséges folyamába, hogy egyike legyen a ragyogó esopotnak, a melyet úgy hívunk: a tizenháromnak. Rákosi aztán engem is a szobor előtt megállítva szemlélte. Mi ajkán három szójával és szavében a kegyelem három halalos golyójával eszett, hogy örökké éljen, mert ime itt állunk hazafias dalokat zengve és beszédekkel mondva dicsőségéről. Gyászból öröm lett. Mi igazságnak látszott, az igazságnak örök erejével dandnak ragyog. Egy ügynek, melynek vértanui vaded, ha földön pervertes, aq instanczia adja meg az igazat. Schweidel fészületel kezében ment fel az aradi Golgotára, mely neki csak lépcső volt a magyar nemzeti dicsőség pantheon jába. Égbe érve, Isten leförtölte homlokáról a vért és verejtéket, mi pedig letéptük a tavasz minden virágát, díszítési emléket, melyért dicsőség illeti a várost is, hogy neki emelte. A nemzet él ilyen város lakosainak dobogó szivében.

Percekig tartó taps és éljenzés követte Rákosi gyönyörű beszédét, a mely után Trencsényi Károly, a szobor-bizottság vezetője szavalt a ünnepi ódát, a melytől ura Vértessy Károly állott föl és rövid beszéd kíséretében átadta a szobrot Zombor városának, melyet Hanke Imre, a város polgármestere a város nevében hazafias hévvel mondott bevérdelést vett át.

A szobor megkoszorúása.

A szoborra az első koszorút Juth Gyula tette le a képviselőház nevében, a következő szavak kíséretében: — Hirdesse ez a szobor, hogy a hazáért, a haza boldogulásáért és az alkotmányért fel kell áldozni életünket és is midőn itt megkoszorúzom a szobrot, kérem az Isten, hogy segítsen bennünk nemzeti küzdelmünkben.

Kossuth Ferencz a függetlenségi párt koszorúját tette le a szoborra ezen szavakkal: Ő meghalt a hazáért, mi pedig azt akarjuk, hogy a haza éljen.

Rákosi Jenő elhozta az Otthon és a Kiszfaludy-társaság koszorúit, Budapest fővárosát Lung György tanácsnok tette le; Szabadka, Szolnok

Zenta, Szeged, Nagyváradi, Temesvári, Baja, Szekesfehérvári és Zombor egyesületeinek koszorúit egészen elborították a magas falazatot; ott ragyog a szobor hatalmas, pompázó virágok keret közepében. A Szózat zárta be az avatás ünnepét.

Az ünnepelő közönség Latinovics főispán vezetésével visszament a közgyűlésre. Ezalatt a Szent István-templom erkélyén régi magyar dalokat játszottak tárogatók. Latinovics főispán köszönetet mondott a képviselőknek és a küldöttségeknek az ünnepsélyn való részvételért és a közgyűlést bezárta.

Az ünnepi lakoma.

Délután 2 órakor a Vadászirt-szálloda disztermében ünnepi lakoma volt, amelyen résztvettek az országgyűlési képviselők, küldöttségek és a város meg a megye színe-java. A diszterem karzatán díszes hölgyközönség helyezkedett el. Az ünnepi lakomán az első felköszöntőt Latinovics Pál főispán mondotta a királyra, a közönség között — a vértanúk emlékeinek ünnepén — felűnést kellett. Utána Szondi Mátyás bíró a zombori függetlenségi párt Kossuth serlegével kezében a függetlenségi párt tagjait köszöntötte fel. Utána Kossuth Ferencz mondott hazafias felköszöntőt. Ő érzi magát hivatottnak arra, hogy mint a legnagyobb országgyűlési párt elnöke (Zajos éljenzés és taps.) és mint a szövetség ellenzéki pártok vezére (Zajos taps.) köszönetet mondjon az előbbi beszédért. Fájdalom — monad beszédében — hogy a válság még nincs megoldva és pedig rajtunk kívül eső okok miatt. De reméli, hogy a király, a legelső magyar embernek is neveznek, teljesíteni fogja a nemzet kívánságait. A város boldogságára és ama szemlekre írti poharat, amely most a városban uralkodik. (Zajos tetszés és taps.) Utána Udvary Ferencz képviselő szóval fel és még többen is beszélték.

Juth Gyula már délelőtt 11 órakor elutazott a városból, a többi képviselő, valamint a hírlapírók a délután folyamán egy különvonalat tértek vissza a fővárosba.

KÜLFÖLD.

A »kikaposolás« elve Ausztriában. A politikában legújában lábrakapott kikaposolás elve, úgy látszik, Ausztriában népszerűvé válik. Amint egy prágai távirat jelenti, a csehországi német képviselők elhatározták, hogy néhány kisebb jelentőségű gazdasági javaslatot és a költsegetést vita nélkül átengedik, vagyis »kikaposolják« a tervezett obstrukciós kampányból.

Pobjedonozscev utóda. Az egyházi életnek nyugvó orosz abszolutizmus leghívőbb védelmezőjének, Pobjedonozscevnak utódját már ismerjük. Egy pétervári távirat szerint ugyanis Pobjedonozscev segédje, Sablev helyébe Schirinszki-Schichmatov herceget neveztek ki. A herceg a reakcionárius párt egyik oszlopa. Annak idején Plehve belügyminiszter őt küldte ki a tveri kormányzóságba, de Mirszky visszahívta. Schirinszki-Schichmatov loaz tehát Pobjedonozscev utóda, feltéve, hogy a hierarchia menetében változás nem áll be.

Május tizenkilonozedik. A mai naphoz a következő nevezetesebb események emléke fűződik:

1347. Rienzi Miklósz Róma tribunusának választották.

1411. II. Anjou Lajos magyar királyt (Lancelotti) napolyi királyt, a magyar királyi czim bitorlóját.

1465. Mátyás király a pozsonyi főiskolát alapította.

1488. Mátyás király a meghódított Bécs régi szabadságait megerősíti.

1498. Vasco de Gama felfedezte Keletindiat.

1668. Wovnermann Fülöp festőművész halála.

1688. A magyarok Székesfejervárt a törökök visszfoglalják.

1702. Fichte János Gottlieb bölcész, született Ramenauban.

1768. Mind Godofréd »macskafestő« (Macskafestő), szül. Lipcse (Felső-Magyarország).

1825. Saint-Simon Claude Henrik, a szocializmus alapítójának halála.

1839. Forradalom Szerbiában, a mely által Milos elűzték és Ila Milán, utóbb Mihály a kormányzattal megbízották.

1845. József nádor kir. helytartóságának 50-ik és a jászkunok válsága 100-ik évfordulójának ünnepelése Jászberényben.

1845. Franklin John az északi földszark kutatására hajóra száll.

1848. István főherceg kir. helytartó Pestre nemzelgyűlést hírdet.

1849. Jankó az Abrudbányát visszafoglaló Hatvani Imre hátrálása vonatát elalja.

1898. William Ewart Gladstone angol államférfi meghalt Londonban.

1903. Gr. Sznolszky K. J. Guslaf svéd líriusz halála Stockholmban.

Kinevezésnek a darabant-testőrnagnól. A hadsereg rendeleti közlönyének ma megjelent száma jelenti, hogy a király kinevezte a magyar darabant-testőrnagnól Látka Ágost nyugalmazott vezérőrnagyot, testőrfőhadnaggyá Vadász Ambrus, a lezredesét a 24. brassói honvédegylozezdőlőt, testőrelőőrmesterré bonyhádi Perczel Miksa elsőosztályú századosot és a magyar testőrség testőrének, testőrorvossá dr. Vabajdi Bela másodosztályú ezredorvost, a szegedi 3. honvédhuzászredőből és testőrszámvivővé Laping Miklós harmadosztályú m. kir. honvéd számszótost, beosztva a m. kir. honvédelmi minisztériumba.

A Lónyay-pár utazása. Lónyayné Stefánia grófnő tegnap elhagyta Angliát és néhány napra Párisba érkezett. Párisból Prágába utazik, ahol tíz napot fog tölteni leányánál, Windisch-

Graetz Erzsébet hercegnőnél. Prágából Regensburgba megy Thurn-Taxis hercegné látogatására. onnan Bodroglaszabó utazik. — Bécsből jelentek nekünk, hogy gróf Lónyay Elemér tegnap odaérkezett, de mádjárt tovább utazott Pozsonyba, ahol édesanyját látogatta meg. Innét Bodroglaszabó utazik, ahol beárja nejét. Ezután a gróf pár együtt utazik vissza Angliába és a nyarat London közelében egy kibérelt villájukban fogják tölteni.

Uj északarkali expediciók. Ziegler amerikai nábob két évvel ezelőtt egy expediciót szervezett abból a célból, hogy az északi sarkra kitűzzék az amerikai csillagos lobogót. Erről az expedícióról azóta semmit se tud a világ. Most, mint Krisztianíából írják, Londonban egy újabb expedíció szereznek fel, mely még ebben a hónapban elindult a Ferencz József-főldre, hogy felkeresse a Ziegler-féle expedíciót. Ez az expedíció már a második, mit a Ziegler-féle expedíció felkeresésére indítanak utnak. Az első a múlt esztendőben küldték ki, de eredménytelenül tért vissza. Ezt a második expedíciót Kjeldsen norvég tengerészkapitány fogja vezetni, a parancsnoka azonban William Champ lesz. A hajó neve Terra nova. Az expedíció Londonból indul el s először Norvégia, azután Szibéria partját keresi fel, hol kutyákat és lovakat szerez be. Ha sikerül az expedíciónak a Ferencz József földet előbb elérni, akkor már az őszel vissza fog térni. Minden esetre számíthatva, tizenöt hónapra való elapsedget visznek magukkal. Hasonlóképen Krisztianíából írják, hogy az orléanski herceg is csak felé utazik most s hajója Bergenben való rövid tartózkodás után elhagyta a partokat. Ez az expedíció eredeti uti terv szerint, ki akarta kerülni a jegestengeten való teledést, de amídon ennek a tervnek a keresztülvitele kivételtennek lát-szott: tizenöt hónapra való elélni szerrel kitta el magát. A hajó személyzete kizárólag kipróbált norvég tengerészekből áll, de a hajó parancsnoksága Perlach kapitány, a helga déliskari utazónak a kezében van. Az expedícióhoz szükséges eszközöket is mind Belgiumból hozták, miután az orléanski hercegnék nem sikerült megvenni a Framot, az ismert jegestengeteri hajót. Ennek az expedíciónak bár több ember áll rendelkezésére a tudományos munkák végzésére, mégis ez tisztán a sport jellegű véseli magán, mert a hercegnék csak az a célja, hogy nagybátja, az abruzzói herceg által öt év előtt elért »sarki rekord«-tulzárnyalja. Az utíred körülbelül ugyanaz, mint a »Stella Polara«-é volt: a Spitzbergáktól a Ferencz József-földre és csak innét kezdik a tulajdonkeppeni előnyomlást észak felé. Az expedíció hajója a nyár második felében Grönlandba megy, ahol grafikai felvételeket fog eszközölni, ezután Channon-Islandot éji utba, ahol megtekinti és kiegészíti a Ziegler-féle északarkali expedíció számára berendezett élelmiszerrakárat és egyuttal kutat az expedíció után.

Kitüntetések. A st.-louisi nemzeti kiállítás a magyar osztlálynak váratlan, minden tekintetben kiváló és az egyes országok erős versenyében elsőrendű sikere volt. A külföld egyhangy elismeréssel, a kiállítás zsűrije pedig az első díjak kiosztásával ismertse el és méltányta helleképpen ezt a nagy sikert. Az első díj a hollófértésért a király három olyan művészt tüntetett ki, akik tehetségükkel és kiállított műremekükkel első sorban biztosították a kiállítás világhozzó sikerét. Ezek elsőjének Bachuch Károly ötvösművészeknek, a budapesti hírneves Bachuch A. czég tulajdonosának és törvényes utódnak a király »királykúti« előnével a magyar nemzetet adományozta Bachuch Károly a műtőviséget, ezt a régi híres magyar mesterséget nemcsak nálunk eddig utóheretlen tökéletesre emelte, hanem a nyugati művészetnél is minden tekintetben kívüllen versenyképessé, egyenrangúvá és győztesé tette. Ninccsen kiállítás, ahol ez az általános elismert egy új a legelső kitüntetések el nyerné csak magabiztosan szervezte a magyar »iparnak.

A második kitüntetett Zsolnay Miklós műiparos, a pécsi és budapesti Zsolnay-gyárak tulajdonosa, aki a III. osztlályi vaskoronarendet kapta. Zsolnay majolikái világhírűek. A világpiacon »pp olyan kelendők és keresettek, mint ahogy mindenütt legutóbb a párisi és st.-louisi világgállitasion is a legelső díjjal tüntették ki ezeket a par excellence magyar művészetet megalkotott remekket. Zsolnay neve ma már fogalom a magyar művészet történetében, a pécsi majolika pedig mindenütt győztes fegyverrel vált hazánk ipari kulturájának. A gyár megalapítójának Pécs városában szobrot emelt a nemzeti kegyelet, nevét nemcsak munkássága, hanem széltibe ismert jétékonysága révén is még sokáig fogják emlegetni. A pécsi városi muzeumnak huszezer koronánál nagyobb értékű majolika-gyűjteményt adományozott, a szegényeknek és különösen munkásainak mindig szeret, róluk gondoskodó atya volt. Fia most mindenben hozza méltóan a nyomdokaiban halad.

A harmadik kitüntetett Róth Miksa üvegfestőművészt érte, aki a Ferencz József-rend lovagkeresztjét kapta. Róth Miksa a magyar országos képművészeti tanács tagja, a ki nemcsak nálunk, hanem a külföldön is a legcsébb szempontokat és palotákat díszítette fel üvegfestésével, hazánkban az üvegmozai művészetének elsőnek honosította meg. Már a millenáris kiállítás felült eredeti művésze, nyolcz évvel ezelőt pedig a turini kiállításban az olaszokkal szemben, a mozaik híres hazájában, a nagy aranyéremet kapta. 1899-ben a vallás- és közoktatásügyi miniszter által alapított iparművészeti nagy állami aranyéremmel tüntették ki, a turini iparművészeti kiállitáson az aranyéremet hozta

haza s ugyanakkor a király a legmagasabb díjkeresztjén részesítette. Legutóbb pedig a st.-louisi világgállitasion a Grand Prix-t kapta.

Bécsit haz. Szabadka, — mint onnan táviratozzak — Jó Dezső épülfőfelben lévő háza ma bedőlő és hét embert maga alá temetett. A mentők nagy fáradság után a hét embert, kik közül az egyiknek sebesülése halalos, kimentették.

A vasúttörés sztrájkja. A vasúttörés sztrájkjának mai eseménye az, hogy a magyar vasúttörés és gégygárak országos egyesületének munkásügyi végrehajtó bizottsága két napi tanácskozás után kimondotta, hogy a munkások követelését indokolatlan érosszakosságnak tekintik és a békéltető bizottságra, amelyet a negyedik kerületi előjáróság hívott össze, megbízottakat nem küld. A sztrájkolóknál különben ma délután a sztrájkklány gyűlést tartottak, a melyen a szónokok figyelmeztették a gyárosokat, hogy ha az ő sztrájkjuk következtében az összes gégygári munkásoknak be kell szüntetni a munkát, ezek is kimondják az általános sztrájkot és csak bérfelémelés, munkaidő megrövidítés árán fognak ismét munkába lépni. Az agitáció ilyen irányban már meg is indult s így újabb nagy bérharcz előtt állunk.

Francozia küldöttsége Németországban. A diplomácia udvariassági szabályai háttérbe szorították legközvetlenebb indulatok nélkül való, hogy Franciaország rendkívüli küldöttséggel képviselteti magát a német trónörökös esküvőjén. A küldöttség tagjai: De Lacroix tábornok lyoni katonai kormányzó, Arago képviselő, De Marolles ellentengernagy és Guillemin nagykövetségi titkár. Holnap különben, mint Párisból táviratozzák, minisztertanács lesz, amely dönteni fog a német trónörökös esküvőjére készülő hivatalos küldöttség megalakításában.

Az anarchista-vezér halála. Nagy nyomorúságban halt meg a minap a Lujza-utca 12. számú házában egy Prager Armin nevű szegény szabó. Csöndesen tengődött családjával egyik napról a másikra és senkinek hitte volna, hogy ez a megölt ember valamikor egy nemzetközi anarchista-szövetségnek volt egyik vezére, amely egész Európában a gyilkosságok és rablások hosszúra nyúlt követéle, hogy a céljai eléréséhez szükséges anyagi eszközöket megszeresse. Svájcban, Franciaországban, Németországban, Angliában működött a banda, a melynek tagjai sehogysem tudták kiismozni. Ekeben keresült folytatást véres mun, kijutott a gonoszörök, míg végre az 1884. évi január 10-én Bécsben történt Eisert-féle rablógyilkosság tettescsírói kiderítették, hogy ennek az anarchista bandának a tagjai. Ezen a napon történt ugyanis, hogy Eisert Rudolf bécsi bankárhoz beállított két embert és rubeleket hivánv ósztárk pénzre beváltani. Az egyik belenyúlt a zsebébe, mintha az orosz pénzt akarná kivenni, de hirtelen egy zsebé homokot rántott elő és tartalmát a bankár zsebébe szórta. A másik ugyanekkor ballát kapott elő a kabátja alól és a bankára sujtott. Eisert bemenekült az üzletével kapcsolatos lakásába, a hol két fia és ezek nevelője tartózkodott. A gyilkosok utánarohantak és az egész családot lemszárították. Azután az üzlet belülről bezárták és teljesen kifosztották. Eisert két hét múlva behalt sebébe. 11 éves Henrik fia holtan maradt a helyszínen, míg a másik fia, a 9 éves Rudolf, és a nevelő 6 hónap múlva fölgögyült. A német rablógyilkosság olyan nagy szenzáció keltett Bécsben, hogy a nyomozásról és a sebességtel állopalról a király is naponta jelentést tértett megkér. A rablógyilkosoknak azonban nem tudtak a nyomára akadni és csak egy újabb gyilkosság vezett nyomokra. Néhány hónap múlva ugyanis Florisdoriban agyonlőttek egy Bloch nevű titkos rendőrt. A gyilkost elfogták s megállapították, hogy Sternmacher Ármannak hívják és később kiderítették azt is, hogy egy anarchista-szövetséghez tartozott. Sternmacher végül azt is bevallotta, hogy egyike Eisert gyilkosának és hogy a titkos rendőrt is azért gyilkolta le, mert nagy ellensége volt az anarchistáknak. Ezen a nyomon elindulva, egész Európában kezdtek az anarchista büszkövesség stagiát nyomozni. Így jött a budapesti rendőrség is arra, hogy Budapest a »Radió« című német kommunistá lapnak az adminisztrátora, Prager Armin szinten egyik vezetője ennek a szövetségnek. Titkos megfigyelés alá helyezték és Magyarai Kálmán akkor főkapitányi titkár éppen akkor tartóztatta le, a mikor a bécsi rablógyilkosságból származó ékszerkelet el akarta zálogosítani. Bevittek a régi törvényeségi épületbe, a budai Fortunába, a hol megvallotta, hogy orgzadjára volt a rablógyilkosoknak és hogy az ékszerkelet Sternmacher bűntársától, Kammerer Antaltól kapta. Hosszu nyomozás után elfogták Kammerert is. A bécsi törvényesék Sternmachert halálra ítélték és őt föl is akasztották. Kammerer életfogytiglani feyházat kapott, míg Práget hat évi feyházra ítélték. A nagy agitátor a feyházban egészen megtört. Megtanulta a szabóságot és a fogásból kiszabadulva, Budapesten hozta meg magát. Itt nyomorgott családjával s most a zsidó htközök mint ingyen halottat temették el.

A szállító. Mig a háboru sok százezer családot gyászba és romlásba dönt, addig néhányan úgy fogadják a háborut, mint boldogulásukat és szerencséjüket megállapítóját. Ezek a szállítók. Annak a hatalmas emberhajára, a mely a csatasíkon mozog, élelem és ruha kell, a melyet a szállítók expedálnak a kijelölt helyekre. Századok óta szokás, hogy a szállítóknak borsos árakat fizet ezért az állam, a mit azután a szállítók úgy hálálnak meg, hogy a lehető legsilányabb portékválváltják el a hadsereget. Nyeg csoda hát, hogy sok pénzügyi dinasztjának az alapját egy-egy hadsereg-szállító rakta le.

Hogy hány katona pusztult el a romlott hús és a penészes kenyér következtében, azzal a szállító persze nem törődnek. Tehelik ezt annál könnyebben, mert a bűntettes ruhán eri utól őket. Angliában például a bur háboru után nagyon fogadkoztak, hogy a lelkiismeretlen szállítókot iryamlatlanul megfenyítik. A nagy fölzbudulásból azonban csak annyi lett, hogy a szállítók hasznavehetetlen portékáinak az értéket megbecsültették. Körülbelül nyolcz millió koronára rugott annak a ruhának, fözeleknek, husnak, konzervnek, kenyérnek és állatnak az értéke, a melynek egyáltalában nem lehetett hasznát venni. Magyára hányták és elégették, nehogy a katonák megbetegedjenek tőlük. A szállítóikat nem lehetett kikutatni — oly ügyesen tudtak előjözni a hatóságok háta mögé. Angliában ez különben nem kell valami nagy megbotránkoztatást. Hiszen a buroknak angol emberek szállították a hadszereket és a britiek — az üzlet: üzlet elvélné fogva — még ezt is megtudták bocsátani!

A dunai hadihajók elindulása. A Luchich Károly sorhajóhadnagy parancsnoksága alatt álló dunai flotilla: a »Temes« »Bodrog« moniura s egy újará naszad ma reggel gyakorlatra indultak az Al-Dunára. Reggel fel 7 órakor szedték fel a hajók horgonyait. Az elindulást nagy közönség nézta végig. A hadihajók első állomása Mohács lesz, ahová ma este érkeznek meg. aztán Zimonyra vetnek horgonyt, hol a gyakorlatokat fogják megtartani. A hajók három hónapig maradnak az alsó vizeken.

Az angol király spanyol kitüntetése. Madridból táviratozzák: Alfonso király tegnap Edvár királyt kinevezte a spanyol tengerészlet (születelbi) tengeragrává vizsnázusul azért a kitüntetéser, hogy Edvár király az angol hadsereg tábornokává nevezte ki Alfonso királyt. Beranger admiralis táviratban fejezte ki az angol királynak a spanyol flotta szerencsekívánatait s azon való örömet, hogy oly nagy tisztséget érte. Madridban a legutolsó napokban ismét híresztelik, hogy Alfonso király el fogja jegezni az angol uralkodóház egy hűfczegnőjét.

Katonai verengzés Varsóban. A május 1-én orosz lengyelországban történt zavargásokról csak szóróványos hírek érkeztek. Most újában a szocialista párt vezetőközö közzétette az orosz lengyelországi szocialista párt érteistését, mely hajmeresztő dolgokat közöl. E szerint május 1-én a munkások megállapodás szerint békes tüntetést rendeztek. Hirtelen minden élzetes figyelmeztetés nélkül katonaság rohanta meg a munkásokat és százzal több férétt, asszonyt, és gyermekek ölték meg. Ha hozzávesszük még a sok száz sebesültet, akkor hátrán mondhatjuk, hogy ez egy válogóságos irtó háboru volt a munkások ellen.

A napolyi ékszerlopás. Röviden már tudtunk a lapok, hogy Bécsben e napokban több értékes ékszer találak meg, melyeket őt év előtt napolyi ékszerészekből loptak el. Csodálkozóképpen a karosultak nem voltak a lopott ékszerkelet tulajdonosai, hanem csak rövid időre őrízés végett vették át azokat két szállodalódtól. A Fratelli Isotta tulajdonát képező Hotel Genevaban 1900 júniusában két ékszerkereskedő szállott meg, a kik üzletüköt cszájból jötték Napolyba. Az egyik Porziner E. bécsi, a másik Jacques Bernauer párisi ékszerkereskedő volt. Érkezők estején ékszerészeiküket Eduardo Mingozzonak, a száloada titkárnak adták át, hogy azokat éjen át a szálloda betörtesmenes pénztárába csukja el. Mingozzo a táskat a tulajdonosok szeme előtt helyezte el a vasszekrény trezorjába, bezárta azt és a kulcsot zsebre dugta. Ez 1900 június 14-én történt és azóta sem a bécsi, sem a párisi ékszerkereskedő nem látta többé az ékszerket, míg végre egy reszük néhány nap előtt Bécsben került elő. A dolog ugyanis úgy történt, hogy Mingozzo titkár ut, a deponálást követő reggelynyomtanul elűnt. Amikor a pénztárt kinyitották, azt a szomorú tapasztalattal tették, hogy az ékszerkeket hullt helyre, s hogy a titkár azonkívül Fratelli Isotta urakat, 3000 lira erejű, szintén ékszerkereskedő volt, a karosult tulajdonosok, odatelefontak és ez tüstént a magának ismertté a gyönygőt, annál inkább, mert ugyanabba a szűveibe volt göngyölvé, mint a lopás napján. Most újra a rendőrséghez került az ügy. Kihallgatgatták Daniels Alfrédet, aki azt vallotta, hogy a gyönygőt Brüsszelben Louis Serrától vásárolta, a ki előzőleg elmondta neki, hogy szorult helyzetem miatt kénytelen volt nagy értékű gyönygészerkeket Londonban elzalogosítani. Együtt utaztak Londonba, Daniels 730 fontot fizetett a kiváltásért és így az ékszerke a tulajdonába mentek át. Mingozzo titkárnak felmatuttat arczképen Daniels ráismert Louis Serrára, az ő brüsszeli barátjára, kiknek még lakócsimét is tud. A bécsi rendőrség távirati megkeresésére Mingozzo-Serrát és Livia Marchand nevű kedvesét Brüsszelben letartóztatták. A lopott ékszerke egy részét különböző városokban elzalogosította, a többit még nála találták meg. Mingozzo bevallotta, hogy ő követte et a lopást.

Siremlék leleplezés. Császárpalotán e hó 23-án leleplezik az ünnepélyesen néhai Dreugarten

nagyraest a hangbéli fogyatékosok lepergetésében merült ki, nem kell szólnunk. Az előadás egészében is a leggyöngyösek közül való volt. A Parasztecsület után ismét Yvonne de Treville hallottuk a »Szevillai borbélyban« ezuttal is teljes méltánnyal.

— **Hírek az Operaházról.** Gróf Zichy Géza dalműve »Nemo« szombaton kerül színeire hetedszer. A főbb szerepeket ezuttal is Vasquez, V. Krammer, Flatté, Ambrusó, Arányi, Takács, Gábor, Szendrői, Beck énekli. Lackó szerepében Payer Margit lép fel ezuttal először. A vasárnapra kitűzött Bohéméletben közreműködnek Szamosi, Glätterbauer, Gábor, Beck, Várady, Kornai, Hegedűs és Mihályi. Yvonne de Treville, az Operaház kiváló vendége, legközelebb hétfőn, e hó 22-én lép fel a »Romeo és Júlia« dalműben.

— **Blahe Lujza Budán.** A magyar dal utóéletében nagy művésznőnek minden fellépését egyaránt nagy érdeklődéssel várja a budai közönség is, mely a Fővárosi Nyári Színház eddigi előadásait, melyeken Blahe is vendégszerepelt, az utolsó helyig megtöltötte. Nyári szabadsága előtt a művésznő most vasárnap délután is vendégszerepelt a Tolonezban. Ez előadás Budavár bevételének emlékére a Magyar Dal hazafis melodráma is színe kerül.

— **Az első budai újdonság.** A »Sportlövők« Deri Gyula és Szabados Béla új 8 felvonásos énekes bohózatának házi főpróbáját ma tartotta meg a Népszínház személete a budai színházban. A mulatságos jelenetekben bővelkedő újdonságban résztvevő a Népszínház csaknem teljes operette-személete. A premiért holnap, pénteken tartják meg.

— **Az Országos M. Kir. Színházi Akadémia** növendékeivel e hó 20-án saját színpadán (Uránia) előadást tart Csillag Teréz tanárnő vezetésével. Ez alkalommal színrekerül Herzeg Ferenc 5 felvonásos színműve. A dolovai nábob leánya. A főbb szerepeket játszzák: Aczél Ilona, Kelemen Mária, Szabados Paula, Györi Emil, Incséti András, Joannovich Gábor, Kertész Mihály, Madarász Márton, Thuránszky Lúcián.

— **A Petőfi-Társaság** e hó 21-én, vasárnap, délelőtt 10 órakor a magyar tudományos Akadémia elsőemeleti termében felolvasó-estet tart. Tárgyak: 1. Csokonaihoz (költemény) Zempléni Árpád r. tagtól. 2. Csokonai (tanulmány) Bodnár Zsigmond r. tagtól. 3. Andrási (Vigadó-díjjal jutalmazott költemény) írta: Sajó Sándor vendég. 4. Küzdelemben (a Vigadó-pályázaton díszeset nyert költemény), írta: Barcsai Géza vendég. Mindkettőt bemutatja: Zempléni Árpád r. tag. 5. Költemények Jakab Odón r. tagtól. 6. Karánsebes (elbeszélő költemény) Koroda Pál r. tagtól. 7. Folyó ügyek.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A Vigadó átalakítása.** Szinte jól esik látni, ha a főváros nemcsak határozatokat hoz, hanem azokat végre is hajtja. Végre hozzáfogtak a pesti Vigadó újalakításához, melynek munkálatait a mérnöki hivatal részéről Szabó Gyula mérnök ellenőrzi. Első sorban a földszinti volt éttermet kerülnék átalakítani, amelyeket mélyíteni fognak, aztán a kávéház, majd az emeleti éttermet kerülnék sorra. Valamennyi helyiség új padlót kap, a falakat újra vakolják és festik. A munkálatok, melyek 340.000 koronába jognak kerülni, körülbelül november végén nyerne befejezést. Teljesen modern fűtési és világítási berendezés készül az egész épületben s az újonnan átalakított Vigadóban hihetetlen még nagyobb kedvvel fog viganádni a fővárosi közönség.

— **A király és a Kerepesi-ut.** Tavaly, amikor a király Budapesten tartózkodott, a Kerepesi-uton éppen kábeleket fektetett az állami telefonvállalat. Minthogy ez a munkálat sokáig tartott, a közlekedés igen gyakran fennakadt szenvedett. A főkapitány ennek folytán ártírt a tanáshoz, hogy szüntesse meg sürgősen a közlekedési akadályokat, egytuttal pedig intézkedjék, hogy a Kerepesi-uton akkor, a mikor az utat Budapesten tartózkodók, reggel a gázlámpák egy fél órával tovább égjenek, mert az utakon rendezésért a hajnali órákban hajlati ki Góddolló. A tanács most felhívta a mérnöki hivatalt, hogy vegye észre az új világítási naptárt s a főkapitány hajnalok figyelembevételével tegyen meg az őz beállta előtt előterjesztést.

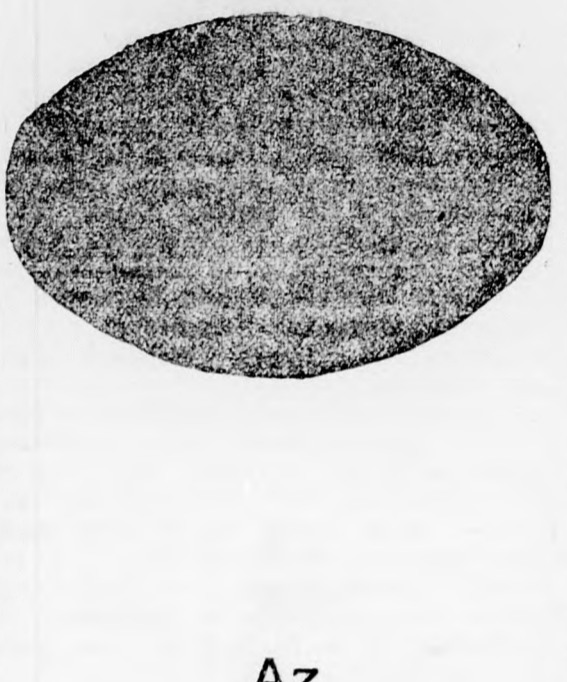
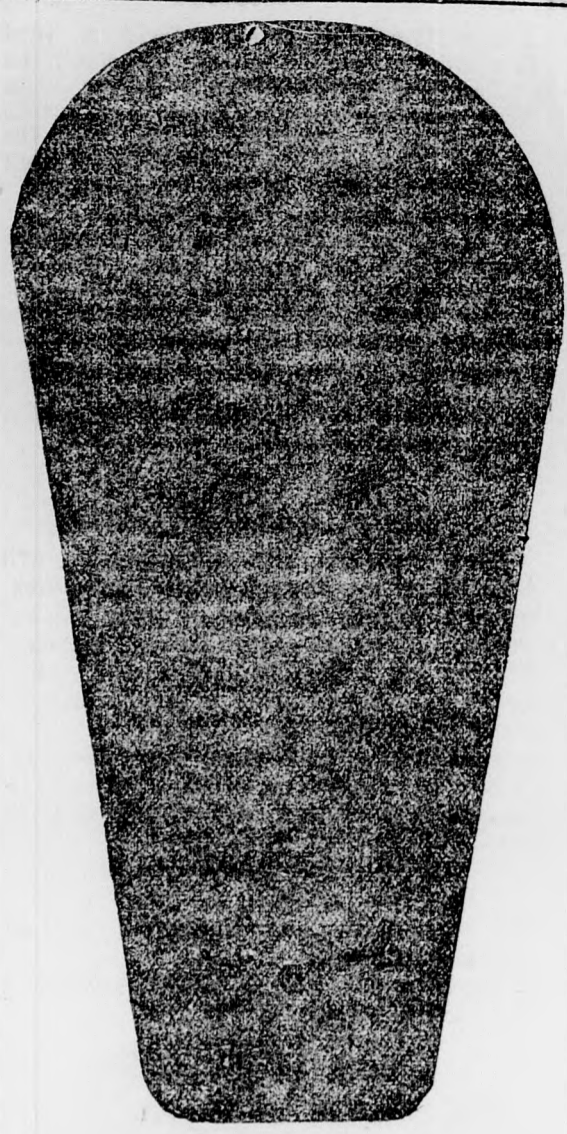
— **A közlekedési takarékpénztár.** A tanács ma délelőtt foglalkozott a székesfővárosi közlekedési takarékpénztár ügyével. Elfogadta a tanács a pénzügyi osztály konkrét javaslatát, de egy szerszám kifizetését adott annak, hogy a pénztárnak most tervezett szűk keretén nem tekinthet véglegesnek, hanem milyet látja, hogy a mostani alakjában kifogásolt és megerősödött, akkor azonnal megteszi a meghívásra vonatkozó javaslatát.

— **Kihagyott virilitások.** A fővárosi bíráló-választmány ma délelben Márkus József főpolgármester elnöklésével rövid ülést tartott, a melyen Horváth József, Schreyer János és Marton Lajos főelbeszélő tárgyalta. Mindhárom azt panaszoja, hogy az igazoló-választmány kihagyta őket a virilitások névjegyzékéből, holott a legtöbb adófizető közé tartoznak. A bíráló-választmány mind a háromt a felelősébehez csatolt okmányok pótlására utasította.

— **Új anyakönyvvezetők.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszter-elnök a budapesti VII. ker. állami anyakönyvvezető-székhez Szabó Lajos I. oszt. tanácsjegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá a VIII. ker. állami anyakönyvvezető-székhez Ivánszky Imre II. oszt. tanácsjegyzőt első anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki és őket a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködésével is megbízta.

— **A légszuszogó megváltása** ügyében elfogadta a tanács a szakértőkhez intézendő kérdőíveket s átírt a műegyetem rektorához, hogy a műegyetem tanárai közül jelöljen ki szakértőket.

— **A villamos áram egységének leszállítása.** A tanács tavaly felhívta a villamos vállalatokat, hogy lehetőleg szállítsák le a villamos áram egységét. A Magyar Villamosági Részvénytársaság két héttel ezelőt már bejelentette a tervezett leszállítási módokat, ma pedig a Budapesti Általános Villamosági Részvénytársaság tudatta, hogy azok a fogyasztók, akik évi 350 órási órán felül áramot fogyasztanak, a felhasználás után 8 fillér helyett 5 fillért fognak fizetni hektowatt órákért.



Az

EGYETÉRTÉS

40 ÉVES

JUBILEUMI

SZÁMA

E HÉT VÉGEN

JELENIK MEG

ÉS E HÓ 20-ÁN

MINDENKINEK

BIRTOKÁBAN LESZ

SPORT.

Levél az automobil-kiállításról.

Városi Igazgatóság, május 18.

Nem jó állapot alkotni az államban! Intézmények, szokások csak úgy bírnak maradáni, ha magasabb erkölcsi célokat szolgálnak s nem merülnek ki önző öncéljaikban. Páris, nemcsak Franciaország fővárosa, sőt még nem is csupán a francziák metropolisza, hanem világvárosa: Nyugat és Kelet élvezni vágyó, tanulni szerető népének örök rendezvénye-helye. Nem is kell róla azt mondani, hogy Páris, Franciaország; el g annyit mondani, hogy Páris — Páris! Moltke és Bismarck nagy győzelmei nem voltak képesek kiváltásos pozíciójától megfosztani! Minden ember magának mondhatja, a nélkül, hogy francia lenne. Az angol-amerikai yankee és az indiai gyöngyházal, de még az afrikai néger király is otthon érzi magát Párisban, sőt még a francziát mélyregeesen gyűlölő »prusien« is!

Páris a világ legelső találkozóhelye, pedig a párisi nép, hatóság, társadalom, mind sovén franczia, de anélkül, hogy az idegenek százezrei, akik Párisnak újszólóván rendez lakói, kényel metlenül érzétek ezt a teher lenne valakinek az! Világért sem; a franczia sovinizmus, mely igaz, hogy mindenre ráült jellegét és szellemét, am' csak él, mozog és csodás városban; a boulevardokon, a caffè-restauránokban az idegenből is francziát farag. Páris egyedülállóságának tika az, hogy mindenki föltalál Párisban mindent, amit keres — sőt ennél többet is.

De azért Páris franczia s nem állam az államban. A hivatalos Páris adminisztrációját nem érzi, nem látja senki; nem egy kiváló darab az a párisi életből; összefügg, összeforr azzal; láthatatlan kezek vezetik, irányítják. Együtt él, mozog a hatóság Páris társadalmával; ott van mindenütt és mindenben, mint az ezerszaru pók, karjaival viszi a testet s nem válik el attól soha. Innen van az, hogy Párisban minden sikerül; összhang, harmónia van a vezetésben és a szervekben.

A budapesti nemzetközi automobil-kiállításon bojongva, visszaemlékezem a párisi automobil-kiállításra. És csodás érzések fognak e; küzdök ellenük; magyarságom nem akar engedni; hiába — Párisra gondolok! El kellene telve lennem a büszkeség érzetével, ha látom e kiállítás izléses elrendezésében a egyszerű automobilok és felszerelési tárgyak tömeges csoportosításában — a magyar kezek becsületes törekvéseit és megelégedését — örveudnie kellene magyar szívemnek, hogy mindent, amit a városi Igazgatóság magába zár, magyar kezek rendeztek el s klubunk, a Magyar Automobil-Club hozta össze! Itt tehát egy darab Budapest van, — a szépségeiben oly pazar fényű magyar főváros, ahova elbrogának a franczia, angol, belga, német, sőt amerikai gépkirályok is és pihenőt tartanak 2 hétre Budapesten. Kitérjék a modern haladás egyszerű titkait s csalogatva hívják magukhoz élvezni, tanulni vágyó magyarjainkat!

Szép ez a kiállítás, nagyon szép. — de sajnos, van valami idegenszerű benne! Valahogyan úgy áll előttem e kiállítás, mintha egy nagy vízszorra festett képet szemlélnek szobámban, amely kép az enyém ugyan, de a levegője idegenszerű. A városi Igazgatóság ez a bekerített darabja mintha nem is volna Budapesten, na bizony a »Fővárostól« akár Jókahamában is lehetne!

Elmondtam annak idején egy cikkemben, hogy a főváros közgyűlése nem szavazta meg a Magyar Automobil-Club által a kiállításra kért segélyt s indokában kiközösítette ezt a fővárost érdekelt, közhasznú intézmények sorából és megtette a nagyuri szórakozások privát kedvtelésének. Ráczfoltam akkor erre az indoklásra s elmondtam nagyjában mindazt, amit e kiállítás hazánk iparának és kereskedelmének érdekében szólni akar. Azt hittem, hogy önzetlen, nagy czélok elérésére szolgáló törekvéseket portáló szerény betűnk kihatolnak az Igazgatóság kerítésén s odabent Budapest központjában, a központi város ház falain belül is meghalják az intő szöveget. Elkövetkezett május 7-ike. A nemzetközi automobil-kiállítás megnyitott, a királyi család népszerű budavari lakója, József Ágost és Augustia főhercegnő, a magyar kormány képviselőiben a kereskedelmi miniszter, továbbá a képviselőház elnöke megjelentek azon, sőt azóta a főhercegi pár több ízben is megjelent a kiállításban. Azonkívül előkelő arisztokratáink díszes kötelességgel buzgólkodnak ma is a kétéhes kiállítás sikerén — csak a központi város házán nem vettek még eddig tudomást arról, hogy Budapesten egy nagyváros és horderejében éppen Budapestet mélyen érintő kiállítás nyitott meg — s már ide s tova becsukodik! Nyilván oly vastag a központi városház falak, hogy kínai falnak is beillik.

De hát a kínai falat is lerombolta a civilizáció szele — vigasztalódjunk, hogy talán lesz idő, mikor a városházra törő falain is be fognak hatolni a Budapest székesfőváros fölendezését célzó nemes, nagy törekvések s ezek alkalmasak lesznek Páris mintájára Budapestet egy kedvelt világvárossá tenni.

Addig pedig mi kiállítás lakói, kik duzzadó reményekkel és a mi szerett Budapestünknek szentelt erőnkkel összehoztuk egy jobb sorra érdemes intézményt — érjük be a jól végzett, becsületes munka becses önzetlenségével és várjuk a mi kis államunkban — a kiállítás Budapest Budapest főváros vezetőit, korzózó és futtató — nem-korzózó és nem-futtató publikumát, hogy a naponta szaporodó idegenek előtt dokumentálhassuk, hogy mi is vagyunk s van érzékünk a

haladás iránt. Tegyük egy kicsit magyarrá, tegyük magunkévá azt, a mit alkotunk. S a külföldi életfórt, folyton haladó iparát látva szemünkkel, mi is tegyünk egy lépést már e téren előre s az elmaradottság szégyenérzetét hadd váltsa fel arcainkon a feltámadás reményének hajnalpírja.

Molnár Ákos.

A Tavaszis kísérleti-verseny.

Kilenczedik nap.

Sűrű komor felhők tornyosultak az égen, a mikor az emberek a mai versenyre kigyűgyűztek és a harmadik futammal meg is eredt az eső és zuhogott egészen az utolsó futam végéig, úgy, hogy az a kisszámú közönség, a mely mégis künn volt a futatásoknál, ázva-lázva a tribünökről volt kénytelen a futamoktól végigénezi. A hirtelen áttört talaj daczára többnyire a fogadott lovak győztek, csak az utolsó futam végződött nagy meglepetéssel, a hol is Dreher Butor nevű lova csaknem huszszorosán létezett.

A nap főfutámában, a Tavaszis kísérleti-versenyben csak egy kétéves. Ignorant, merete felvenni a kiüzdelmet a háromévesekkel. Ignorant azonban már a startnál alásta minden esélyét, mert folytonos nyugtalanokodásával sokáig késlette a startot és ezáltal kiadta minden erejét, úgy, hogy utolsóknak kullogott át a czeilon. A versenyt a Trial-Stakes favoritja, Trocadero nyerte játszói könnyűséggel, mely formájával igazolta, hogy inkább a rövid versenyekben, mint a klasszikus futamokban fogja zabjárnak árát megkereshetni.

A versenyek részletes eredménye a követ kezű:

- I. Nyeretlenek díja. Díj 3000 korona. Tav. 1800 méter.
1. Blaskovich E. 36 s m Harsas 51:5 k
2. Gr. Sigray A 36 p k Giddy Girl 50 k
3. Dreher A. 36 s k Ratiboua 50 k
Futott még Harsas.
Tot.: 10 : 23, 50 : 54, 52.
II. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Tav. 2000 méter.
1. Schoberger L. 36 s k Tornya 44 k
2. Comp. K. B. F. 36 p m Tányérnyaló 51:5 k
3. Szemere M. 36 stp m Péda 45:5 k
Futott még Komá.
Tot.: 10 : 38, 50 : 54, 52.

III. Háromévesek handicapja. Díj 4000 korona. Tav. 1600 méter.

- 1. Dr. Bora F. 36 s m Bonjour 44 k
2. Dreher A. 36 p m Maduro 50:5 k
3. Egyedi L. 36 p m Barbár 48:5 k
Futottak még: Tiszavessző, Kuli, Daru, Bakancs, Onkel Fritz, Boltyka, Erdős, Taps.
Tot.: 10 : 35, 50 : 110, 123, 82.

IV. Tavaszis kísérleti-verseny. Díj 10.000 K. Tav. 1000 m.

- 1. Péchy A. 36 p m Trocadero 65 k
2. Janovich-Bésán Gy. 36 p m Siess 65 k
3. Br. Springer G. 36 p m Foletto 65 k
Futottak még: Arató, Lucy, Meteor, Janák, Bitva, Ignorant, Vadkan.
Tot.: 10 : 23, 50 : 82, 178, 314.

V. Ruppert-díj. Díj 4000 K. Tav. 1000 méter.

- 1. Egyedi L. 36 p k Titánus 57 k
2. Dreher A. 36 s k Távirat 54:5 k
3. Blaskovich E. 36 p m Go 56 k
Futottak még: Egánfalva, Taxameter.
Tot.: 10 : 44, helyre 50 : 66, 58.

VI. Nyeretlen kétévesek versenye. Díj 2000 kor. Tav. 1000 méter.

- 1. Br. Uchritz Zs. 36 s k Thora 46:5 k
2. Comp. K. B. F. 36 stp k Éjféli 51:5 k
3. Mr. Lineon 26 p k Rax 51:5 k
Futottak még: Princess Xantippe, Csingilingi, Parádé, Hansi, Álló, Futóka, Prima Vera.
Tot.: 10 : 63, 50 : 116, 340, 128.

VII. Welter-handicap. Díj 3000 korona. Tav. 1400 méter.

- 1. Dreher A. 46 p m Butor 61:5 k
2. Mr. Albert Wood 46 stp m Amarra 67:5 k
3. Geist G. 36 s k Gyöngyűk 43:5 k
Futottak még: Small Money, Trés comique, Szemes, Iván Bacsi, Liliumi, Anse, Achilleon, Alarich, Visszhang, Form at a Glance, Midnette.
Tot.: 10 : 144, helyre 50 : 286, 420, 244.

TÖRVÉNYSZÉK.

— A nagymihályi mandátum. A zemlénmegyei nagymihályi kerületben százhatalvan szötbbséggel dr. Demkő Kálmán választották meg a disszidens gróf Hadik-Barkóczy Endrével szemben, akinek hívei etetés-itatás és vesztegetés miatt petícióval támadták meg a mandátumot. A Kuria első választási tanácsa Paiss Andor elnöklésével ma tárgyalta ezt a petíciót, ahol a kérvényezőket dr. Ragályi Lajos és Gábor Illés gyűgyedek képviselték, míg a választást dr. Nagy Dezső védte. Először dr. Ragályi Lajos terjesztette elő a kérvény abszolút semmisségi okait, első helyen azt, hogy dr. Demkő nem választó, tehát meg sem választható. Különbön dr. Demkő mindentől előljár, ahol vesztegetni kellett. A legbuzgóbb kortések pedig a megvesztegetett korcsmárosok voltak, mert ha nem akarták köztélnék állani, azzal fenyegették meg őket a vármegye tisztviselői, hogy elszedik tőlük az italmérés jogát. Az együgyű rusnyák népet azzal ijéztgették, hogy aki Demkóra nem szavaz, az a császár ellensége, mert a császárnak határozott kívánása, hogy őt választssák meg. Már pedig ha a császárral újat huznak, akinek fia vagy hozzátartozója van a katonaságnál, azt tovább is ott fogják, aki pedig idehaza van szabadságon

azt nyomban behívják, ha a grófr mer szavazni. Mutogattak is abráhny ily behívóezüdeliát. A petíciózó felsoroja még az etetés-itatás és vesztegetés számtalan példái, s köztük azt is, hogy két héttel tartott a nagymihályi Csillag-vendéglőben az országra szelő dinom-dánom, amikor dr. Demkő nem egyszer orosz végási daloat énekelve, sűrűn kocczintot választóival, a kik onnan megerősödött politikai meggyőződéssel, de ingadozó léptekkel távoztak. De részrehajlóan járt el a petíciózó szerint Eperjessy Lajos, a választás helyettes-elnöke is, aki a zárorást a törvény határozott tilalma ellenére három óráig buzta ki. Mindezek alapján a kérvényezőök tanukra hivatkozva, a választást érvénytelennek kérték ki-mondani.

A déli szünet után dr. Nagy Dezső, a megvámadott képviselő védője mondogta el a védőbeszédét, s a petíciót ezalfolgatva, annak elutasítását kért. — A tárgyalást holnap folytatják.

— Pör az államvasutak ellen. A Zaborski testvérek az osztrák-magyar államvasutak ellen kártérítési pert indítottak, mert egy marhaszállít-mányuk az akkori magyar vasutasok sztrájkja miatt későn érkezett meg. A legelsőbb bíróság, mint Belsőbb jelentik, helybenhagyta a kereskedelmi és felsőtartományi bíróság ítéletét, a vas-utak-sztrájkot ugyancsak vis majornak jelentve ki.

— Az utozán kiraboló pénztáros. Ez év február 18-án két rovtomultu betörő vakmerő rablótámadást intézett a Váci-uton világos nappal Szűsner Géza a Fairbank-merleggyár pénztárosa ellen. A pénztáros a gyártelepől nem messze szállított le a villamoskocsiról és kezében a munkások kifizetésére hozott kétezernegyszáz koronás birtáskáját tartotta. Csakhamar a gyalgójáró szemben találkozott a két rablóval. Amint egymásmellé értek, az egyik rabló hirtelen torokragadta a pénztárost, lerántotta a földre-mialatt a másik a pénztáskáját csavarta ki a kezéből. A támadás a déli órákban történt s a rablók a táskával a rákosi rétek felé menekültek. A megraboló pénztáros segítségért kiáltott, mire csakhamar több gyári munkás érkezett oda, a kik azután Szűsnerrel együtt a támadók után rohantak. A menekülő rablók többször hátrafordultak s rálőtek üldözőikre, a lövések azonban nem találtak. A vad hajszá egészen Pusztaszentmihályig tartott. Ott a két rabló egy disznó-óiba bujt el, a hol aztán elfogták őket. A pénztáska azonban nem volt náluk, mert menekül-sük közben a vasuti hid alá rejtették s ott találta meg Hamlesz József munkás, az üldözők egyike, a ki visszaadta Szűsner pénztárosnak hiány nélkül. A rablók Gróf Sebestyén czépesegéd és Lilling Ferencz cseresep voltak. A budapesti büntetőbíróvárszék esküdtbíróvársága ma vonta felelőségre a két vakmerő rablót rablás büntetéséért. A tárgyaláson, a melyen dr. Doloschall bíró elnökölt, a két vádlott tagadta, hogy megtámadták volna a pénztárost. Tagadástukkal szemben azonban Szűsner pénztáros határozottan felszámolt Gróf Sebestyénben azt az embert, a ki őt megtámadta s torokn ragadta. Lillingben pedig azt, a ki kezéből a táskát kicsavarta. A kihallgatott tíz tanu, a kik az üldözésben résztvettek, szintén rájuk ismertek. Az esküdték dr. Böhm Alajos ügyésznek a két vádlott büntönek mondogták ki mindkét vádlottat a rablás büntetésében s a bíróság Gróf Sebestyént 9 évi fegyházra, Lilling Ferenczet pedig 6 évi fegyházra ítélte. Nélet hirdetés után az elnök arra a kérdésre: megnyugodnak-e, avagy felel-beznek — Gróf Sebestyén czinizmussal felelt: — Felelbezek, mert keveslem a büntetését, kívánom, hogy akasszanak fel, kötelek adjanak.

Elnök: Kihívó magyiseletheért 24 órai magán-zárkára és 1 napi börtön ítélem fegyelmi jogom-nél fogva.

— Ez ellen is felelbezek, mert kevesellem! — Akkor 38 órai magánzárkát kap és 2 napi börtönt! — szól az elnök s elvezette a vádlottakat.

Az ügyész megnyugodott, a védők semmisségi passzal éltek.

A közönség köréből.

Császárfürdő

nyári és téli gyógyhely.

Közgazdaság.

Gazdatisztek kongresszusa.

Szakosztályi ülés.

Gazdatisztek kongresszusa.

Szakosztályi ülés.

Gazdatisztek kongresszusa.

Szakosztályi ülés.

Gazdatisztek kongresszusa.

Szakosztályi ülés.

Gazdatisztek kongresszusa.

Szakosztályi ülés.

Gazdatisztek kongresszusa.

Szakosztályi ülés.

